

ÍSZEVEDI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.625/2017/3. szám

A Szegedi Ítéltábla a Dr. Buza Katalin ügyvéd által képviselt I. r. és II. r. felpereseknek - a Kolozsvári & Waldmann Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: Dr. Waldmann Gábor) által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása és egyéb követelés iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2017. április 28. napján kelt 6.P.22.612/2016/8. számú ítélete ellen az alperes részéről 9. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a megfellebbezett rendelkezéseit **helybenhagyja.**

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 10 000 (tízezer) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az alperes jogelődje, a **(alperesi jogelőd neve)** Zrt. (a továbbiakban: alperes) és a felperesek 2008. február 12. napján **(kölcsönszerződés száma)** számmal jelölt deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek egymással, amely alapján az alperes 2 100 000Ft kölcsönt folyósított a felpereseknek az **(gpmű frg.rszm.-a)** frsz-ú, NISSAN Almera típusú gépjármű megvásárlása céljából.

A kölcsönszerződés részét képezte az alperes **(Üsz.1. száma)**. számú üzletszabályzata (a továbbiakban: Üsz.1.), amely egyebek között az alábbi - jelen jogvita és a fellebbezés elbírálása szempontjából releváns - rendelkezéseket tartalmazza.

- IV.7.: „Amennyiben az elsődleges biztosíték opció és az egyedi kölcsönszerződés futamideje hosszabb, úgy kölcsönbevevő köteles a hitelező felszólítására - az eredeti feltételekkel egyező tartalommal - ismét vételi jogot engedni, amelynek időtartama legalább a szerződés lejártát követő 3 hónap.”

- IV.9.: „Amennyiben a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni.”

- VI.1.: „A Kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvébe a Hitelező javára - Felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg”.

A peres felek a kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg adásvételi szerződést kötöttek, és az alperes javára opciós jogot alapítottak a kölcsönösszegeből vásárolt gépjárműre. Az opciós szerződés 4. pontja szerint a hitelező a vételi jogot a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de

legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását a kölcsönbevevő maradéktalanul nem teljesítette. A felek a vételi jog biztosítására az opciós joggal terhelt gépjárműre elidegenítési és terhelési tilalmat is kikötöttek (szerződés 6. pont). Az opciós szerződés 7. pontja a vételi jog gyakorlásának feltételeit rögzíti, amely szerint az alperes a vételi jogát abban az esetben gyakorolhatja, ha a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben megjelölt bármely esedékességi időpontban - az esedékességet követő 15 napon belül - akár részben vagy egészben nem tesz eleget valamely fizetési kötelezettségének, továbbá ha a kölcsönszerződés bármely oknál fogva felmondásra kerül.

Az alperes a szerződéses jogviszony tartama alatt a **(Üsz.1. száma)**. számú üzletszabályzata helyébe a **(Üsz.2. száma)** számú üzletszabályzatát (a továbbiakban: Üsz.2.) léptette, amelynek V.6 pontja az opciós jogot „zárt opcióként” határozza meg. E szerint a hitelező az opciós jogát az opciós szerződésben kikötött feltételek beálltától kezdődően gyakorolhatja, az opciós szerződésben kikötött időtartam alatt. Az Üsz.2. V.7. pontja az Üsz.1. IV.9. pontjában foglaltakkal azonos rendelkezést tartalmaz.

A felperesek keresetükben kérték a kölcsönszerződés érvénytelenségének a megállapítását az 1996. évi CXII. tv. (a továbbiakban: Hpt.). 213. § (1) bekezdés a), b) és c) pontja alapján, a perbeli kölcsönszerződés részét képező Üsz.1. IV/7. és XII. pontja, valamint az adásvételi szerződés 4. pontja érvénytelenségének a megállapítását, továbbá az alperes kötelezését a kölcsön felhasználásával vásárolt gépjármű törzskönyvének és az opciós jog törléséhez szükséges jognyilatkozatnak a kiadására. A per a 2014. évi XXXVIII. törvény 16. §-a alapján felfüggesztésre került, majd a felperesek a folytatódó perben úgy nyilatkoztak, hogy a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségének megállapítására vonatkozó keresetüket nem tartják fenn. A törzskönyv kiadására irányuló keresetük indokaként előadták, a gépjárművet terhelő, az alperes javára alapított opciós jog gyakorlására nyitva álló 5 éves határidő lejárt, így az alperesnek nincs jogcíme a törzskönyv birtokban tartására.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. A törzskönyv kiadására irányuló keresettel szemben előterjesztett védekezése szerint opciós joga az Üsz.2. V.6. pontja alapján ún. zárt opció, amelynek gyakorlására nyitva álló határidő még nem telt el. Előadta, a szerződést 2014. január 7. napján felmondta, így az opciós jogát az ettől számított 5 éven át gyakorolhatja. Emellett álláspontja szerint a törzskönyv birtokban tartása nem az opciós jog, hanem a kölcsönszerződés atipikus biztosítéka, amelyre figyelemmel mindkét üzletszabályzat rendelkezései alapján csak akkor köteles a törzskönyv kiadására, ha a felperes valamennyi fizetési kötelezettségét teljesítette, a felperesnek azonban jelenleg is áll fenn tartozása. Részletezte azokat a szempontokat, amelyek alapján a törzskönyv biztosítékba adása mindkét fél számára kedvezőbb az egyéb jogszabályban rögzített biztosítékok alkalmazásánál. Utalt arra, nem ért egyet a Kúria e tárgyban elfoglalt álláspontjával, azt kifejtett érvei alapján okszerűtlennek minősítette. Álláspontjának alátámasztásául bírósági ítéletekre, valamint a Pénzügyi és Békéltető Testület ajánlásaira hivatkozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította az Üsz1. IV.7. pontja érvénytelenségét, és kötelezte az alperest a **(gpjmű frg.rszm.-a)** frsz-ú, NISSAN Almera típusú személygépkocsi törzskönyvének, valamint az opciós jog törléséhez szükséges nyilatkozatnak a kiadására. Az ezt meghaladó keresetet elutasította, és kötelezte az alperest, fizessen meg a felpereseknek 50 000 Ft perköltséget, és az államnak 72 000 Ft eljárási illetéket. Nem fogadta el azt az alperesi védekezést, miszerint a törzskönyvet a kölcsönszerződés atipikus biztosítékaként tarthatja birtokában mindaddig, amíg az adósnak a kölcsönszerződésből eredően tartozása van vele szemben. Megállapította, hogy a törzskönyv az opciós jog biztosítékaként került az alperes birtokába. Utalt arra, az Üsz.1. IV.7.

pontjában írt, az ismételt vételi jog engedésére vonatkozó szerződési feltétel, továbbá az adásvételi szerződés 4. pontjának érvénytelensége közérdekű perben megállapításra került, miután pedig a vételi jog gyakorlására az opciós szerződés 4. pontjában biztosított, a szerződéskötéstől számított 5 éves határidő eltelt, az opciós jog megszűnt, így az alperesnek nincs jogcíme arra, hogy a törzskönyvet továbbra is birtokában tartsa.

A fentieken túl részletesen indokolta, miért nem találta érvénytelennek a perbeli kölcsönszerződést a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján, utalt ugyanakkor arra, hogy a szerződés érvénytelensége a 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján - az erre irányuló kereset fenntartása esetén - megállapítható lett volna.

Az ítélet ellen az alperes élt fellebbezéssel, amelyben kérte az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a törzskönyv kiadására irányuló kereset elutasítását, valamint a felperesek kötelezését az elsőfokú perköltsége megfizetésére és az eljárási illeték viselésére. Az elsőfokú eljárás során kifejtett álláspontját megismételve vitatta az opciós jog megszűnését, ettől eltérő álláspont elfogadása esetére fenntartotta azt a hivatkozását, miszerint mind a szerződéskötéskor hatályos, mind pedig az álláspontja szerint az annak helyébe lépő üzletszabályzat általa megjelölt pontjai alapján mindaddig jogosult a törzskönyv birtokban tartására, amíg a felperesek a szerződésből eredő kötelezettségüket maradéktalanul nem teljesítették. Véleménye szerint az elsőfokú bíróság tévesen minősítette őt nagyobb részt pervesztesnek, hiszen a kölcsönszerződés érvénytelensége a felperesek által megjelölt érvénytelenségi okok egyike alapján sem került megállapításra, így alaptalanul kötelezte őt az elsőfokú bíróság a felperesek perköltségének és az elsőfokú illetéknek a viselésére.

A felperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet fellebbezéssel érintett rendelkezéseinek a helybenhagyására irányult.

A fellebbezés **alaptalan.**

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes az opciós jog biztosítékeként tarthatta birtokában a törzskönyvet, és miután az opciós joga az annak alapításától számított öt év elteltével megszűnt anélkül, hogy e jogát gyakorolta volna, nincs jogcíme a felperest, mint a gépjármű tulajdonosát megillető törzskönyv birtokában tartására.

Téves az alperesnek az az álláspontja, miszerint az Üsz.2. V.6. pontja értelmében a javára kikötött opciós jog ún. zárt opció, amely szerint e jogát az annak gyakorlására alapot adó feltétel bekövetkeztétől, azaz a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségének elmulasztását követő 15. naptól vagy a szerződés felmondásától számított 5 éven belül gyakorolhatja. Az alperes által hivatkozott „zárt opció” intézményét sem a Ptk., sem más jogszabály nem ismeri, nem szabályozza, emellett sem az opciós szerződés, sem az Üsz.2. alperes által hivatkozott V.6. pontja nem tartalmaz az alperes állítása szerinti rendelkezést. Az opciós szerződés 4. pontja egyértelműen - az 1959-es Ptk. 375. § (4) bekezdése szerint alkalmazandó 374. § (2) bekezdésében írtakkal összhangban - rögzíti, hogy a hitelező (az alperes) a vételi jogot legfeljebb a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt gyakorolhatja. Az opciós szerződés 7. pontja és az Üsz.2. V.6. pontja ennek az ötéves időtartamnak sem a kezdő, sem a végső időpontját nem szabályozza a 4. pontban írtaktól eltérően, csupán azokat a feltételeket határozza meg, amelyek bekövetkezése szükséges ahhoz, hogy az alperes élhessen e jogával. Az alperes álláspontja szerint a szerződés részévé vált (**Üsz.2. száma**) megjelölésű üzletszabályzat V.6. pontja szerint is az opciós szerződésben kikötött feltételek beálltától kezdődően gyakorolhatja az alperes a vételi jogát az opciós szerződésben meghatározott időtartam alatt, ez pedig a szerződéskötéstől számított - és nem a feltétel bekövetkeztétől irányadó -

5 év. Erre tekintettel nincs jelentősége annak, hogy az új üzletszabályzat a felek szerződésének részévé vált-e. Azt maga az alperes sem állította, hogy az opciós szerződés megkötésétől számított 5 év eltelte előtt gyakorolta volna a vételi jogát, így az megszűnt, következésképpen e jogra alapítottnak nem tarthatja magánál a törzskönyvet.

Az alperes érvelésével szemben sem az opciós szerződésnek, sem a kölcsönszerződés részét képező alperesi üzletszabályzatnak nincs olyan rendelkezése, amely alátámasztaná az alperesnek azt az álláspontját, miszerint a törzskönyv birtokban tartása a kölcsönszerződés atipikus biztosítéka. Az opciós szerződés 6. pontja szerint a felek a vételi jog - és nem a kölcsönszerződésből eredő kötelezettség - biztosítására kötöttek ki az alperes javára elidegenítési és terhelési tilalmat a vételi jog tárgyát képező gépjárműre. Az Üsz.1. VI.1. pontja ezzel összhangban rendelkezik úgy, hogy „a kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvbe a hitelező javára - a felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot, vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni, és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg.” Az idézett szerződési feltétel megszövegezése, annak nyelvtani értelme is azt támasztja alá, hogy a felek a törzskönyv alperes részére történő megküldésével az alperes opciós jogát kívánták biztosítani.

Az Üsz.1. alperes által hivatkozott IV.9. pontja - az opciós szerződés 4. pontjával együttesen értelmezve azt - csupán annyit jelent, hogy ha a kölcsönbevevő teljesíti a fizetési kötelezettségeit, a hitelező (az alperes) köteles kiadni a törzskönyvet. Nem jelenti azonban egyúttal azt is - az alperes értelmezésétől eltérően - hogy a hitelezőt csak akkor terheli a törzskönyv kiadásának kötelezettsége, ha a kölcsönbevevő maradéktalanul teljesítette fizetési kötelezettségeit. A fizetési kötelezettségek teljesítése - az Üsz.1. IV.9. pontja nyelvtani értelme szerint - csak azon esetek egyikét szabályozza, amikor a hitelező nem tagadhatja meg a törzskönyv kiadását. Nem vonható le azonban az érintett kikötés megfogalmazásából az a következtetés, hogy akkor is jogosult lenne azt magánál tartani, ha az e jogosultság alapjául szolgáló vételi jog megszűnt.

Az alperes fellebbezési érvelésével szemben önmagában az, hogy az opciós szerződés nem tartalmaz olyan rendelkezést, miszerint az opciós jog megszűnésével az alperes köteles kiadni a törzskönyvet, még nem jelenti azt, hogy a törzskönyv birtokban tartásának joga nem minősülhet az opciós jog biztosítékának. Ezzel ellentétes következtetés nem vonható le az Üsz.1. VI.1., VI.2. és VI.3. pontjában foglaltakból sem.

Nem ért egyet az ítéletábró az alperesnek azzal a hivatkozásával sem, miszerint a Kúria Pfv.V.21.971/2015/6. számú ítélete okszerűtlen következtetésen alapulna. Épp ellenkezőleg, az ítéletábró mindenben osztja a Kúria álláspontját, nevezetesen, hogy a felek megállapodásának irányadó rendelkezései, azaz az Üsz.1. IV.9. és VI.1. pontja, valamint az opciós szerződés 6. pontja rendelkezéseiből is az a következtetés vonható le, miszerint egymásra épülő kötelezettségként csak az opció, valamint az elidegenítési és terhelési tilalom kikényszeríthetősége érdekében került a törzskönyv a hitelező alperes birtokába.

Alaptalanul kifogásolja az alperes az elsőfokú ítélet perköltség összegére és viselésére vonatkozó rendelkezését. E tekintetben kiindulópontnak tekintendő, hogy a perbeli deviza alapú kölcsönszerződés a 2014. évi XXXVIII. tv. (DH1 tv.) és a 2014. évi XL. tv. (DH2 tv.) hatálya alá tartozik. Az elsőfokú bíróság eljárása során a pert a DH1 tv. 16. §-ában foglaltak alapján felfüggesztette, majd a felülvizsgált elszámolás elkészültét követően folytatódó eljárás során a felperes akként nyilatkozott, hogy a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása iránti

kereseti kérelmét nem tartja fenn. Erre figyelemmel e kereseti kérelem tárgyában az elsőfokú bíróságnak a pert meg kellett volna szüntetnie a DH2 tv. 39. §-ában foglaltak alapján és egyben úgy rendelkezni, hogy a DH2 tv. 40. § (3) bekezdése értelmében az eljárási illetéket az állam, míg a perben felmerült egyéb költségeiket a peres felek maguk kötelesek viselni. Az elsőfokú bíróság azonban e tekintetben a pert nem szüntette meg és tévesen - egyben szükségtelenül - részletezte ítélete indokolásában a szerződés érvénytelensége tárgyában kialakított álláspontját.

Az alperes azzal az indokkal kérte az elsőfokú perköltség fizetésére kötelező elsőfokú ítéleti rendelkezés mellőzését, mert álláspontja szerint a szerződés érvénytelensége iránti kereseti kérelmek tekintetében pernyertes lett. Álláspontja azonban téves, miután a fentebb kifejtettek szerint a szerződés érvénytelensége az ítélethozatal időpontjában a per tárgyát már nem képezhette, ahhoz kapcsolódóan a perköltségre a felek egyike sem tarthat igényt, azt a DH2 tv. 40. § (3) bekezdése szerint maguk kötelesek viselni. A perköltséget érintő rendelkezést illetően egyéb fellebbezési indokot az alperes nem hozott fel, az általa hivatkozottak pedig a kifejtettek szerint nem alaposak. A fennmaradó kereseti kérelmeket illetően a felperesek tekinthetők túlnyomórészt pernyertesnek, így nincs mód az alperes terhére megállapított elsőfokú perköltség és eljárási illeték mellőzésére, valamint a felperesek perköltségben marasztalására.

A kifejtettekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú ítélet fellebbezéssel érintett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért az ítélet tábla kötelezte a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperes - jogi képviselével kapcsolatban felmerült - másodfokú perköltségének megfizetésére, amelynek összegét - négy munkaórát számítva - a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése, valamint 4/A. §-a alapján állapította meg.

Az alperes a fellebbezéséhez kapcsolódó fellebbezési eljárási illetéket leróta, azt a jogorvoslati kérelme sikertelenségére tekintettel viselni köteles.

Szeged, 2018. január 10.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Dr. Lengyel Nóra sk.
előadó bíró

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
táblabíró